

Valinnanvapauden hyödyt ja säästöpotentialin vaatima tuottavuuden kasvu

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 18.5.2018
Martti Hetemäki

Valinnanvapauden hyödyt

- Valinnanvapaus parantaa pääsyä peruspalveluihin, joka on uudistuksen tärkeä tavoite.
- Peruspalveluihin pääsy vähentää erikoissairaanhoidon kustannuksia.
- Toisaalta peruspalvelujen käytön kasvu lisää sote-menoja.
- Näiden kahden vastakkaisen vaikutuksen on arvioitu kaavamaisesti kumoavan toisensa.
- Käytännössä nettovaikutus riippuu tuottajien korvausmalleista, joita muistion taulukko 1 käsittelee.
- Mitä paremmin korvausmallit hyödyntävät tietoa, sitä myönteisemmät ovat myös taloudelliset vaikutukset.
- Suomessa on poikkeuksellisen hyvät aineistot tehokkaiden korvausmallien laatimiseksi.

Tiedon ja teknologian käytön* säästöpotentiaalin vaatima tuottavuuden kasvu

Säästö 4 mrd. €, jos tuottavuuden kasvu

- 2 % vuodessa 2020-2029 tai
- 0,7 % vuodessa pysyvästi

Perustelut seuraavassa diassa

*Uudistuksen osien hyödyt ovat merkitty pääosin tiedon ja teknologian käytön hyödyiksi

Muistion tiivistelmä toteaa:

- *Esimerkiksi johtamisen ja henkilöstön vaikutus tiedon ja teknologian 4 mrd. euron säästöpotentiaalin kannalta on ratkaiseva, mutta taulukossa niille ei ole merkitty erillistä kontribuutiota kaksinkertaisen laskennan välttämiseksi.*
- *Siirtyminen 190 järjestäjästä 18 sote-järjestäjään on keskeistä tiedon ja teknologian hyödyntämisessä mm. toimintatapojen muutoksen ja vertaiskehittymisen kautta, ja se parantaa myös edellytyksiä johtamisen ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen. Nämä sote-järjestämisen muutoksen vaikutukset sisältyvät taulukossa siis tiedon ja teknologian käytön 4 mrd. euron säästöpotentiaaliin. Uudistuksen osat muodostavat siis kokonaisuuden, jonka hyödyt ovat taulukossa pääosin tiedon ja teknologian käytön säästöpotentiaaleissa.*

Esimerkki 1: Maakuntien rahoittamien sote-palvelujen tuottavuus kasvaa 2 %/v. 2020-2029

- Tällöin 10 vuodessa tuottavuus on kasvanut 21,9 % (perusurassa kasvu=0 %)
- Maakuntien sote-menot 18,6 mrd. € 2016 tasolla, josta 21,9 % 4,07 mrd. €

Esimerkki 2: Maakuntien rahoittamien sote-palvelujen tuottavuus kasvaa 0,7 %/v. pysyvästi

- Tämä vähentää kestävyysvajetta 1,8 %-yks. soveltaen alla olevan taulukon laskentasääntöä (julkisten sote-palvelujen 0,5 %-yks. tuottavuuden kasvun nousu vähentää kestävyysvajetta 1,2 %-yks.), kun perusurassa tuottavuus ei kasva
- 1,8 %-yksikön kestävyysvajeen vähennys tarkoittaa v. 2016 BKT:n tasolla (215,8 mrd. €) 4 mrd. euroa

Taulukko 32. Eri tekijöiden vaikutus kestävyysvajeeseen

	Peruslaskelma (kevät 2018)	Muutos, %-yks.	Vaikutus kestävyys- vajeeseen ¹ , %-yks.
Yleisen tuottavuuden (ja reaaliansioiden) kasvu	keskim. 1,4 %	+0,5	-0,3
Työllisyysaste	kohoaa 72,0 % v. 2060 mennessä	+1,0	-0,4
Julkisten sote-palveluiden tuottavuuden kasvu	0 %	+0,5	-1,2
Julkisen talouden rakenteellinen perusajama ² / BKT v. 2022	+0,8 %	+1,0	-1,0
Julkisen velan reaalkorko	pitkällä aikavälillä 3 %	-1,0	alle -0,2
Sijoitusten reaali tuotto ja julkisen velan reaali- korko	pitkällä aikavälillä 3,5 % ja 3,0 %	-1,0	+0,7

Lähde: Taloudellinen katsaus, kevät 2018.
Valtiovarainministeriö.

¹) Laskelmat on tehty VM:n keväen 2016 kestävyysvajelaskelmien perusteella (oletusmuutosten vaikutukset pysyvät laskentakierroksessa toiseen vakamaj)

²) Alkijama ilman korkomenoja